Suomen Kylmäliikkeiden Liitto ry:n lausunto ympäristönsuojelulain muutosehdotukseen HE 102/2024 vp 10.10.2024

Kiitämme mahdollisuudesta kommentoida ympäristönsuojelulain muutosehdotusta.

Kannatamme muutosehdotusta perustellen seuraavasti:

159 §. Vaadittava pätevyys ja sen osoittaminen.

Suomen Kylmäliikkeiden Liitto ry kannattaa pätevyysvaatimusten laajentamista koskemaan kaikkia kylmäaineita ja sovelluksia.

Vaihtoehtoisten kylmäaineiden, kuten hiilidioksidi, ammoniakki ja propaani, koulutus ja pätevöinti tulee olla uuden lain keskeisiä tavoitteita. Kylmäaineiden muuttuessa erittäin alhaisen GWP-arvon aineiksi, muuttuu aineiden ominaisuudetkin etenkin turvallisuusnäkökulmasta katsottuna. Nykyisin vaihtoehtoisiin kylmäaineisiin lukeutuvia luonnollisia kylmäaineita, esimerkiksi palavat aineet butaani ja propaani, korkeapaineinen hiilidioksidi ja myrkyllinen ammoniakki, sisältäviä laitteita saa asentaa ja huoltaa kuka tahansa. Tästä johtuen kylmä- ja lämpöpumppualojen toimialajärjestöt Suomen Kylmäliikkeiden Liitto ry, Suomen Kylmäyhdistys ry ja Suomen Lämpöpumppuyhdistys ry jättivät jo vuonna 2018 työ- ja elinkeinoministeriölle ja ympäristöministeriölle aloitteen pätevyysvaatimusten laajentamisesta vaihtoehtoisiin kylmäaineisiin.

Edellä mainittuja kylmäaineita sisältävät laitteet ovat teknisesti erityyppisiä kuin F-kaasuja sisältävät laitteet. Niiden käsittely vaatii uudenlaista osaamista, jotta ne eivät aiheuta työturvallisuusriskiä tai vaaranna rakennusten paloturvallisuutta. Toimialan näkemyksen mukaan vain pätevöityneet henkilöt ja yritykset saisi käsitellä kylmäaineita ja niitä sisältäviä laitteita ja järjestelmiä riippumatta kylmäaineen ominaisuuksista.

161 §. Toiminnan vastuuhenkilö ja laitteet.

Suomen Kylmäliikkeiden Liitto ry pitää erittäin tärkeänä vastuuhenkilön pätevyysvaatimuksien säilyttämistä.

Vaikka tämä olisikin kansallinen lisävaatimus, toivomme toiminnan vastuuhenkilön pätevyyden säilyttämistä, koska vain pätevä vastuuhenkilö pystyy varmistamaan asennus- ja huoltoliikkeiden toiminnan vaatimustenmukaisuuden. Tämä rooli yrityksessä tulee korostumaan käytettävien kylmäaineiden turvallisuusominaisuuksien muuttuessa.

162 §. Pätevyyden todentaminen ja voimassaolo.

Suomen Kylmäliikkeiden Liitto ry kannattaa pätevyysvaatimusten laajentamista vaihtoehtoisiin kylmäaineisiin laitteiden turvallisen asennuksen, käytön ja huollon ja takaamiseksi.

Suomen Kylmäliikkeiden Liitto ry katsoo jo pätevöityneiden asentajien kertauskurssin tarpeelliseksi alan kehityksen ja kylmäaineiden muuttumisen vuoksi. Samalla kuitenkin huomautamme, ettemme näe osallistuminen kertauskurssille joka seitsemäs vuosi välttämättä tarpeelliseksi, vaikkakin tämä aikaväli on määrätty F-kaasuasetuksessa.

Kertauskurssien suorittamisesta aiheutuvien kustannusten lisäksi toiminnanharjoittajille aiheutuu tulonmenetystä ajalta, jolla henkilöstö osallistuu kertauskurssille. Suomen Kylmäliikkeiden Liitto ry:n arvion mukaan tämä on yhtä suuri kustannuserä kuin kertauskurssien suorat kustannukset. Lisäksi tulisi huomioida, että Suomen Lämpöpumppuyhdistys ry:n ja Suomen Kylmäliikkeiden Liitto ry:n jäsenyritykset ovat valtaosin 1–5 henkilöä työllistäviä mikroyrityksiä.

162 a §. Asennustodistus.

Suomen Kylmäliikkeiden Liitto ry kannattaa asennustodistuksen vaatimista kaikilta kylmäainetta sisältäviltä asennuksilta.

Asennustodistukseen verrattava menettely on jo käytännössä suuremmilla laitteilla ja järjestelmillä, kuten kaupan kylmäjärjestelmissä ja teollisuuden sovelluksissa. Menettelyssä todennetaan laitteen tai järjestelmän vaatimustenmukaisuus käyttöönoton aikana suoritetuilla testeillä ja kokeilla, ja tästä laaditaan esimerkiksi käyttöönottopöytäkirja.

Suomen Kylmäliikkeiden Liitto ry:n ja Suomen Lämpöpumppuyhdistys ry:n mukaan asennustodistusten laatimisesta ei aiheutuisi merkittävää lisätyötä tai kustannuksia asiakkaalle.

Mikäli valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä asennustodistuksen sisällöstä, osallistuu Suomen Kylmäliikkeiden Liitto ry mielellään asetuksen laadintaan.

163 §. Vuototarkastukset.

Suomen Kylmäliikkeiden Liitto ry toivoo, että valtioneuvoston asetuksella tarkennettaisiin säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista tarkastuksista sekä huolto- ja tarkastuspäiväkirjan sisältämistä tiedoista. Tämän hetken vallitsevat käytännöt poikkeavat niin yritysten kuin eri puolilla Suomea toimivien viranomaisten välillä.

164 §. Pätevyysrekisteri ja julkinen tietopalvelu.

Suomen Kylmäliikkeiden Liitto ry kannattaa julkisen tietopalvelun ja etenkin Tukesin pätevyysrekisterin ylläpitoa, koska tämä on asiakkaille olennainen työkalu pätevyyksien tarkistamiselle.

Esitämme samalla huolen Tukesin resurssien riittävyydelle, jotta pätevyysrekisterit pysyisivät ajantasalla.

165 §. Tietojen toimittaminen fluoratuista kasvihuonekaasuista.

Suomen Kylmäliikkeiden Liitto ry kannattaa ehdotusta talteenotettujen kylmäainemäärien raportoinnista.

Tätä tietoa talteenotetuista ja siten kierrätettävissä ja regeneroitavissa olevista kylmäainemääristä tarvittaisiin, jotta olemassa olevan laitekannan huoltaminen pystyttäisiin turvaamaan varmistamalla kylmäaineiden saatavuus. Tämä huolettava laitekanta on Suomessa n. 1,5 miljoonaa laitetta ja järjestelmää, ja se liittyy suurelta osin Suomen energia- ja ruokahuoltovarmuuteen. Huoltotoiminnan jatkuvuuden kannalta on olennaista, että F-kaasuasetuksen artikla 8 mukainen kylmäaineiden talteenotto kierrätystä ja regenerointia varten toteutuisi koko potentiaalinsa voimalla. Tämä vähentäisi tarvetta hankkia tai tuoda maahan uusia kylmäaineita, ja samalla synnyttäisi uusia toimintamalleja ja mahdollisuuksia kylmäaineiden talteenotolle, kierrätykselle ja regeneroinnille.

Yleinen lausunto

Suomen Kylmäliikkeiden Liitto ry on huolestunut valvovien viranomaisten rahoituksesta ja henkilöresursseista.

Kylmä- ja lämpöpumppuala on kasvanut, ja tulee kasvamaan, erittäin voimakkaasti, ja samanaikaisesti sääntely on lisääntynyt ja tiukentunut. Tämä ei ole kuitenkaan johtanut esimerkiksi Suomen Ympäristökeskuksen henkilöresurssien kasvuun, jolloin voidaan kysyä mikä on sen tosiallinen kyky valvoa F-kaasuasetuksen noudattamista ja sen toimeenpanoa.

Uudet pätevyysvaatimukset ja pätevyyksien muuttuminen määräaikaisiski lisäävät Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesin työkuormaa huomattavasti, mutta Turvallisuus- ja kemikaaliviraston henkilöstöresursseja ollaan kuitenkin vähentämässä.

Suomen Kylmäliikkeiden Liitto ry:n puolesta

Helsingissä, 10.10.2024

Pauli Tarna
toimitusjohtaja
Suomen Kylmäliikkeiden Liitto ry.

Mika Kapanen
hallituksen puheenjohtaja
Suomen Kylmäliikkeiden Liitto ry.